

Mycoplasma bovis

Mycoplasma bovis är en bakterie som kan bidra till allvarliga sjukdomar hos nötkreatur i alla åldrar. Effektiv behandling och vaccin saknas. Det är också mycket svårt att helt bli av med smittan i mjölkbesättningar. Smittade besättningar behöver rutiner för att minska smittspridningen inom besättningen i kombination med att optimera miljö och stärka allmäntillståndet hos djuren. Sjukdomen är inte anmälningspliktig. Ingen officiell spärr eller restriktion läggs på en besättning som smittas.

Symptom förknippade med *Mycoplasma bovis*

Sjukdomen kan drabba besättningen och enskilda djur olika hårt. Ibland märks det inte särskilt tydligt och ibland visar sig flera symptom, ofta hos kalvarna. Det finns också djur som bär på bakterien under långa perioder som inte visar några symptom alls. Sjukdom orsakad av *Mycoplasma bovis* visar sig oftast i samband med stress. Saminfektioner med andra smittämnen är vanligt och gör sjukdomsutbrottet allvarligare.

Hos nötkreatur i alla åldrar ses

Lunginflammation med ökad dödlighet
Ledinflammation
Mellanöroninflammation
Ögoninflammation och rinnande ögon
Hjärnhinneinflammation

Kor kan även drabbas av

Juverinflammation
Höga celltal
Fruktsamhetsstörningar och kastningar

Hur vanligt är *Mycoplasma bovis* i Sverige?

Mycoplasma bovis har förekommit i Sverige vid enstaka tillfällen tidigare, men 2011 kom en ny stam in i Sverige och har sedan dess spridit sig, framför allt södra Sverige. I tankmjölksprovningarna som genomförts i FriskKo provtagningsabonnemang och i Smittsäkrad besättning steg 2 och 3 i början av 2023 hade åtta procent av svenska mjölkbesättningarna antikroppar mot *Mycoplasma bovis*. Smittan är vanligare i besättningar i södra Sverige och ovanligare i besättningar i norra Sverige. Besättningar med antikroppar mot *Mycoplasma bovis* har träffat på bakterien och vanligen finns smittan i besättningen. *Mycoplasma bovis* hittas även i kalvköpande besättningar. I dikobesättningar har *Mycoplasma bovis* endast hittats i ett fåtal besättningar.

Hur påverkar *Mycoplasma bovis* gårdens ekonomi

För en mjölkbesättning på 100 kor som får in smittan uppskattas kostnaden till mellan sjuttiotusen och tvåhundra tusen kronor per år beroende på hur allvarligt besättningen drabbas. Vanligen är det en högre kostnad första året och därefter ses troligen kostnader i den lägre delen av spannet.

Vad har jag för nytta av en diagnos?

Med en diagnos kan du sätta in åtgärder för att minska skadan som *Mycoplasma bovis* orsakar och arbeta förebyggande. Du kan också hindra smittspridning inom din egen besättning och till andra besättningar.

Kunskapssupporten för *Mycoplasma bovis* på gård

skånesemin

 Distriktsveterinärerna
en del av Jordbruksverket

Upprepad provtagning är viktigt för att hålla koll på hälsostatus i besättningen. I smittsäkrad besättning provtas alla mjölkbesättningar på steg 2 och 3 två gånger årligen för antikroppar mot *Mycoplasma bovis* i tankmjölk. Via i FriskKo provtagningsabonnemang provtas tankmjölk fyra gånger per år för *Mycoplasma bovis* och några andra viktiga smittor. Besättningar som har fyra fria provtagningsomgångar finns med på Gröna listan.

Om besättningen har antikroppar mot *Mycoplasma bovis*

Nötkreatur smittar främst varandra genom noskontakt eller via mjölk. Vad som fungerar för att bryta smittkedjor och förbättra djurhälsan varierar mellan besättningar. Gruppering, smittskyddsrutiner och god hygien minskar spridningen. *Mycoplasma bovis* överlever några dagar i gödsel och fuktiga miljöer. Bakterien är känslig för uttorkning och de flesta desinfektionsmedel. Rengöring, upptorkning och tomtid minskar risken för smitta till nya djur.

Kor som drabbas av juverinflammation orsakad av *Mycoplasma bovis* kan utsöndra bakterien via mjölken och smitta kalvarna denna väg. Genom pastörisering går det att avdöda bakterien och hindra smittöverföring.

Vid juverinflammationer används PCR-teknik för att hitta kor som utsöndrar *Mycoplasma bovis* via mjölken som komplement till odling av bakterier.

Hindra spridning av *Mycoplasma bovis* till nya besättningar

Djurkontakter med nötkreatur är största risken för att få in smittan i en besättning. Inköp, samtransporter, sambete, uppstallning av djur hos någon annan eller inlåning av avelstjur är exempel på djurkontakter. Alla djurkategorier kan bära smittan – kalvar, ungdjur och vuxna nötkreatur. Det finns inga regler eller föreskrifter som förbjuder försäljning av djur från gårdar med antikroppar mot *Mycoplasma bovis*. Om du har en besättning där *Mycoplasma bovis* eller antikroppar påvisats så tänk på att:

- Alltid tala om att *Mycoplasma bovis* finns i besättningen om du säljer djur.
- Om du behöver sälja rekryteringsdjur, sälj bara till andra besättningar som redan har konstaterat *Mycoplasma bovis*.
- Inte sälja råmjölk eller mjölk som foder åt kalvar till andra besättningar.

Vid försäljning eller köp rekommenderas hälsodeklaration av djuren kompletterat med individuell provtagning av aktuella djur. Ta kontakt med din djurhälsoveterinär för att diskutera åtgärder och provtagning vid försäljning eller köp.

Går det att bli av med *Mycoplasma bovis*?

När *Mycoplasma bovis* spridits inom en besättning är det svårt att bli av med smittan. Däremot kan du sänka smittrycket och förhindra att djur smittas.

I mjölkbesättningar med kontinuerlig drift är det svårt att bli av med infektionen. Det är viktigt att bryta smittvägar mellan djur och stärka deras motståndskraft. Om det går att tömma kalvavdelning eller ungnötsavdelning för noggrann tvätt, desinfektion och tomtid går det att minska smittrycket.

Kunskapssupporten för *Mycoplasma bovis* på gård

skånesemin

 Distriktsveterinärerna
en del av Jordbruksverket

För fler frågor, ta kontakt med din djurhälsoveterinär eller med kunskapssupporten för *Mycoplasma bovis* på gård:

Cecilia Danielsson, Skånesemin: cecilia.danielsson@skanesemin.se Telefon, 041-519 531

Hanna Lomander, Distriktsveterinärerna: hanna.lomander@distriktsveterinarerna.se
Telefon, 010-122 92 30

Jennifer Sahlin, Gård & Djurhälsan: jennifer.sahlin@gardochdjurhalsan.se Telefon, 046-12
09 02

Ronny Larsson, Växa: ronny.larsson@vxa.se Telefon, 010-471 05 34

